

OŚWIADCZENIE CCBE DOTYCZĄCE POLSKI

Rada Adwokatów i Stowarzyszeń Prawniczych Europy CCBE, dalej zwana CCBE, która reprezentuje samorządy i stowarzyszenia prawnicze 45 państw europejskich, a poprzez nie ponad 1 000 000 europejskich prawników, pragnie podkreślić wartość i znaczenie zasady praworządności płynącej z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej jako jednej ze wspólnych wartości stanowiących podstawę Unii Europejskiej oraz jako część wspólnych konstytucyjnych tradycji państw członkowskich.

Od 2015 roku CCBE wydało wiele oświadczeń dotyczących pogarszania się stanu przestrzegania zasady praworządności w Polsce, w wyniku podejmowanych działań legislacyjnych, które ostatecznie doprowadziły do podważenia niezależności sądownictwa.

Niezależne sądy są najważniejszą gwarancją sprawiedliwego działania wymiaru sprawiedliwości oraz realizacji praw i wolności obywateli, jako że to sądy mogą decydować o ponoszeniu przez państwo odpowiedzialności za podejmowane decyzje i działania odnoszące się do obywatelskich praw i wolności.

Jak wskazano w uchwale polskiego Sądu Najwyższego w składzie połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r. niezależność i bezstronność sądów jest zagwarantowana w art. 45 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w art. 47 Karty Praw Podstawowych UE, a także w art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Krajowy ustawodawca w swoich działaniach legislacyjnych zobowiązany jest postępować zgodnie z tymi podstawowymi zasadami i nakazami.

Natomiast przeprowadzane ostatnio w Polsce zmiany legislacyjne ciągle zagrażają niezależności sądownictwa a jednocześnie podważają autorytet Trybunału Sprawiedliwości UE.

W szczególności projekt ustawy z dnia 12 grudnia 2019 r. zmieniający ustawę – prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym i niektórych innych ustaw wprowadza surowe środki dyscyplinarne wobec sędziów, którzy chcieliby weryfikować legalność i konstytucyjne umocowanie Krajowej Rady Sądownictwa, nowo utworzonych izb Sądu Najwyższego oraz innych sądów lub trybunałów.

Ww. projekt został szeroko skrytykowany przez niezależne międzynarodowe organy i organizacje, jak np.:

- Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie OBWE w Pilnej Wstępnej Opinii w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym i niektórych innych ustaw, wydanej 14 stycznia 2020 r.
- Komisję Wenecką (Europejską Komisję na rzecz Demokracji przez Prawo Rady Europy) w opinii nr 977/2019 wydanej 16 stycznia 2020 r.,

które wezwały polskie władze do zrewidowania zmian proponowanych w ustawie.

Prawdą jest, że proponowane zmiany naruszają europejskie standardy demokracji oraz zasadę podziału władzy pomiędzy sądownictwo a władzę wykonawczą. Przyjęcie proponowanych zmian stanowiłoby nie tylko poważne naruszenie zasady praworządności w Polsce, ale także – jako że państwa członkowskie współdziałają ze sobą na wspólnym rynku – zakłóciłoby cały porządek prawny, na którym opiera się jednolity rynek UE i cała Unia Europejska.

CCBE ceni sobie prowadzenie bezpośredniego dialogu twarzą w twarz – do którego wzywała także Vera Jurova – Komisarz ds. wartości i przejrzystości, która przyjechała do Polski

28 stycznia 2020 r., aby spotkać się z przedstawicielami władzy, rządu, sądownictwa, biznesu oraz organizacji obywatelskich.

CCBE jest przekonana, że organizowane przez Polską Akademię Nauk „Forum dla praworządności” może być dobrym punktem wyjścia do prowadzenia dialogu oraz poszukiwania rozwiązań o charakterze długofalowym. Forum zostanie zorganizowane wspólnie z Polską Akademią Umiejętności i odbędzie się 31 stycznia 2020 r. w siedzibie PAN.

Tym samym CCBE wzywa wszystkie zaangażowane w sprawę władze i organy do wzięcia udziału w Forum oraz do zapewnienia pola do dialogu pomiędzy przedstawicielami władzy, sądownictwa oraz społeczeństwa obywatelskiego w celu znalezienia odpowiednich rozwiązań.